

LAND- EN TUINBOUW, EEN SECTOR IN DE KERING

Land- & Tuinbouw

SAMENVATTING

De Vlaamse land- en tuinbouw staat als voedselproducent voor enorme uitdagingen, zowel op bedrijfseconomisch als maatschappelijk vlak. Het nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, dat na 2020 regionaal ingevuld wordt, zal daarop een grote impact hebben. Maar ook de nieuwe opdrachten die de maatschappij de sector toeschuift, zullen hun stempel drukken.

ECONOMIE

De enorme diversiteit aan land- en tuinbouwbedrijven maakt maatwerk noodzakelijk. Korteketen- en grootschaligere productie vullen elkaar aan in een veelzijdige maatschappij. Om die diversiteit te behouden, moet de discussie rond een nieuw GLB en zijn regionale invulling deze inschatting maken. De sector wil nieuwe uitdagingen positief maar ook bedrijfsmatig tegemoetzien.

Een landbouwer moet kunnen ondernemen in een klimaat dat hem het recht geeft zijn bedrijf verder te ontwikkelen. Een rechtszeker kader maakt daar deel van uit. De verschillende vormen van land- en tuinbouw (vb biologisch land- en tuinbouw) verdienen hun specifieke aandachtspunten om voldoende stabiliteit te creëren.

Export kenmerkt de Vlaamse land- en tuinbouwsector als belangrijke schakel binnen de agrovoedingsketen. De groei van de keten zit voornamelijk in het creëren van een exportgerichte meerwaarde. Daarom hechten we belang aan een zorgvuldig opgebouwd imago. De intensieve verduurzaming van de sector moet leiden naar een competitief voordeel voor alle operatoren. Export dient vooral te leiden tot de creatie van meerwaarde.

Veel agrarische ondernemers kiezen voor specialisatie. Hierdoor worden ze soms kwetsbaar als sector of als schakel in de keten. Branche- en producentenorganisaties kunnen deze kwetsbaarheid deels opvangen. Daarom moet de overheid de mogelijkheden om zich als producent verder te ontplooiën en in de keten meer onderhandelingskracht te verwerven via producentenorganisaties ondersteunen.

Hetzelfde geldt voor brancheorganisaties, die de volledige sector kunnen versterken.

EEN BELANGRIJKE WERKGEVER

De vraag naar arbeidskrachten is door de diversiteit van de land- en tuinbouwbedrijven zeer gevarieerd. Niet alleen bij drukke oogstwerkzaamheden of bij de fruitpluk, maar ook in heel wat andere takken willen landbouwers mensen flexibel kunnen inzetten.

Het statuut van de (deeltijds) meewerkende echtgenotes vraagt extra aandacht. In het zogenaamde maxistatuut is geen degelijke overgangmaatregel voor de leeftijdsgroep tussen 36 en 50 jaar. De mogelijkheid om een carrière op te bouwen met recht op een minimumpensioen is voor hen niet gegarandeerd.

Migratie is een gevoelig punt in de beleidsvorming. Land- en tuinbouw bieden heel wat jobs voor laaggeschoolden. Jobs die bij uitstek geschikt zijn voor mensen met een migratie-achtergrond, vaak zonder een geschikt of erkend diploma in de EU-landen op zoek zonder job.

GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

De komende maanden zullen gekenmerkt worden door de concrete invulling van een nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, dat van start zal gaan begin 2021. Het is vanzelfsprekend dat dit GLB de leefbaarheid van de huidige landbouw mee zal bepalen.

Het economisch belang van het GLB is groot. Het GLB heeft steeds het inkomen van landbouwers in bepaalde sectoren ondersteund. Deze rechtstreekse steun heeft een drieledig doel: een buffer tegen prijschommelingen, een compensatie voor de strengere Europese normen en een vergoeding voor de publieke dienstverlening door landbouwers. Deze basis is belangrijk om de ademruimte te geven aan landbouwers die zich willen blijven inzetten op vooruitgang op alle vlakken.

De investeringssteun van het VLIF is een krachtig instrument om innovatie en vooruitgang op de bedrijven te realiseren. De overnamesteun is bovendien een gewaardeerde maatregel in de generatiewissel. Het is van belang om deze krachtige cofinanciering te behouden.

Het evenwicht behouden is de boodschap. Het regionale niveau zal meer mogelijkheden krijgen om de Europese doelstellingen te behalen. Het is hierbij belangrijk dat realistische maatregelen de landbouwers centraal stellen en een meerwaarde betekenen voor het leefmilieu en het klimaat, maar zeker ook voor de landbouw zelf.

Risicomanagement wordt belangrijker. Het GLB laat toe dat ondersteuning wordt gegeven voor instrumenten zoals een brede weersverzekering en andere mogelijkheden die de wisselvalligheid van de sector kunnen indekken. Deze maatregelen moeten ingebed worden in een kader dat het risico voor ondernemers beperkt.

GENERATIEWISSEL OP LAND- EN TUINBOUWBEDRIJVEN

Doordat weinig jongeren in de landbouw stappen vergrijsd de sector in een snel tempo. Om het beroep aantrekkelijker en toegankelijker te maken, kan de overheid met een gericht beleid sommige noden opvangen.

Via een jongerentoets bij het nemen van maatregelen kan een specifieke reflex ontstaan om de effecten op jonge instromers te meten. De financiële buffer bij jonge

starters moet geoptimaliseerd worden om de ontwikkeling van hun activiteiten beter in te dekken. Ook de beschikbaarheid van productiefactoren wordt daarbij in rekening gebracht. In het vergunningenbeleid moeten mogelijke extra hindernissen voor starters, al dan niet op nieuwe bedrijven, herbekeken worden.

KWALITEITSVOLLE VOEDINGSKETEN

Kwaliteitsproducten die de kansen op een succesvolle vermarkting vergroten vormen de voornaamste productiezekerheid voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Zij worden marktgeoriënteerd geproduceerd als basisschakel van een succesvolle agrovoedingsketen. De keten creëert heel wat tewerkstelling, ook voor mensen uit kwetsbare groepen. Hiervoor moeten de land- en tuinbouwbedrijven kunnen blijven beschikken over de noodzakelijke productiefactoren: grond, werkracht, water, investeringen, innovatie, logistiek, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs zijn slechts enkele factoren die de toekomst van de agrarische sector in het komende decennium zullen kleuren of kraken.

Binnen de keten moeten kwaliteitsvolle producten leiden tot eerlijke prijzen, waarbij de volledige keten een duurzaam model nastreeft. Een respectvol ketenoverleg garandeert mee eerlijke handelspraktijken binnen een evoluerend wettelijk kader.

Dierenwelzijn ligt maatschappelijk gevoelig. Onze producenten zijn zich hiervan terdege bewust, maar verdere sensibilisering en opleiding blijven nodig. Dat geldt ook voor initiatieven vanuit de voedingsketen om de groeiende afstand met de consument te overbruggen. Er is al een uitgebreid wetgevend kader inzake dierenwelzijn. Het is van belang dat de overheid met haar beleid niet vooroploopt op bepaalde maatschappelijke evoluties en de veehouderij de tijd gunt om oplossingen te zoeken en goede praktijken te integreren. Het vervullen van de wettelijke voorwaarden moet de veehouders een eerlijke prijs garanderen. Extra dierenwelzijnseisen moeten de producent een meerprijs opleveren.

MEER DAN VOEDING

In de open ruimte speelt land- en tuinbouw een belangrijke rol. Het landschap wordt dan ook in belangrijke mate gevormd door een actieve landbouw. Land- en tuinbouwers zijn erop gericht hun omgeving zo aangenaam mogelijk te houden binnen de werking van hun bedrijf. Alleen economisch gezonde bedrijven kunnen dit succesvol opvolgen.

Landbouwers beheren de open ruimte en leveren zo diverse ecosysteemdiensten: blauwe diensten (water), groene diensten (publiek domein en omgeving) en klimaatdiensten (koolstofopslag, bodem). In zoverre dat ze deze diensten kunnen inpassen in hun bedrijfsvoering, kunnen de landbouwers hier nog meer resultaat boeken.

Land- en tuinbouw verbreedt. De burger is stilaan het contact met de sector verloren, maar steeds meer consumenten zoeken nu het verhaal achter hun voeding. Via een breder activiteitenpalet verbinden de land- en tuinbouwbedrijven producent/product en consument. Veel land- en tuinbouwers hebben de geschikte profielen om toegepaste educatie, plattelandstoe-risme en zorg te integreren in hun bedrijf. De trend naar korteketendistributie in de voedingssector wordt versterkt door nieuwe verdienmodellen (stadslandbouw, smart farming, CSA ..).

Transitieprocessen zoals klimaatneutraliteit vormen voor de sector een uitdaging. Groene energie voor eigen gebruik maar ook voor de omgeving raakt op onze bedrijven ingeburgerd. Onze sector biedt ook meerdere oplossingen voor andere maatschappelijke vraagstukken, zoals het hergebruik van grondstoffen

OP NAAR EEN GLB NA 2020

Land- & Tuinbouw

VISIE van de LANDELIJKE BEWEGING

In de komende maanden zal er meer duidelijkheid komen over het nieuwe GLB. Het standpunt van de Landelijke Beweging binnen de discussie is duidelijk "Niet meer voor minder!" Wie meer eist, moet bereid zijn om daar ook een vergoeding voor te geven. De brexit kan niet volledig op het landbouwbudget verhaald worden. Voedselzekerheid en -kwaliteit blijven fundamentele van het Europees landbouwbeleid, ze uithollen zal de Europese bevolking in een kwetsbare situatie wringen. Het is al duidelijk dat het regionale niveau extra slagkracht krijgt om zelf te kiezen met welke instrumenten het de vooropgestelde doelstellingen wil bereiken. Deze keuzes moeten getoetst worden aan het economisch belang, de mogelijke investeringssteun en het behoud van een evenwicht tussen diverse opdrachten en het risico dat eraan verbonden is.

Het GLB moet opnieuw een meer economisch landbouwbeleid worden en in de eerste plaats de marktwerking verbeteren en waar nodig corrigeren. Het GLB moet gericht zijn op ondersteuning van actieve boeren. Voor sommige sectoren blijft gekoppelde steun noodzakelijk, om ontwrichtingen te vermijden, bv. voor de vleesveehouderij. Producenten moeten hun positie in de keten kunnen verstevigen via slagkrachtige producentenorganisaties (PO) of brancheorganisaties (BO). Het GLB moet focussen op investeringen in de landbouwsector.

Zonder de nodige ondersteuning dreigen onze ondernemers een concurrentiële achterstand op te lopen op de wereldmarkt zonder te kunnen voldoen aan de maatschappelijke verwachtingen waaraan het GLB wil tegemoet komen.

Het GLB moet het voor jongeren gemakkelijker maken om in de landbouwsector te starten en hun inspanningen rendabel maken, zodat meer jongeren de stap naar de landbouw zetten. De jongerenvoordelen in het GLB moeten verder maximaal benut worden. Ze kunnen een tijdige generatiewissel bijkomend ondersteunen, samen met een versterkte overnamesteun. De land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu- en klimaatdoelstellingen, maar de klimaat- en milieumaatregelen binnen het GLB moeten steeds in evenwicht zijn met de economische doelstellingen.

Het GLB moet werk maken van een aangepast risicomanagement door een betaalbaar vangnet uit te werken dat snel en efficiënt crisissen kan opvangen. In elk geval pleiten we voor een aanvullend, betaalbaar en vrijwillig instrument. De Landelijke Beweging kiest voor het inzetten op private weersverzekeringen, met bijkomend een definiëring van de toekomstige rol en functies van het landbouwrampenfonds.

De LANDELIJKE BEWEGING vraagt

VLAANDEREN

- De implementatie van het GLB na 2020 focust op een leefbare en weerbare land- en tuinbouw, waarbij de actieve landbouwer centraal staat.
- De steun gaat naar actieve boeren en jonge starters.
- Bij de omzetting van het nieuwe GLB naar het Vlaamse niveau, ligt de focus op het economische landbouwbeleid en een verbetering van de marktwerking.
- De overheid voorziet in voldoende cofinanciering voor onder meer investeringssteun.
- Er wordt een brede weersverzekering ingevoerd en specifieke risico's worden ingedekt. De toekomstige rol en functies van het landbouwrampenfonds zijn ook duidelijk gedefinieerd.

- De overheid ondersteunt de opstart van branche- en producentenorganisaties.
- Vlaanderen zet blijvend in op een plattelandsbeleid waar participatie en inspraak centraal staan

BELGIË

- De overheid zet de constructieve Europese doelstellingen voort.
- België investeert in een sterk EU-budget.
- De overheid heeft oog voor de gevolgen van de brexit voor de sector en ondersteunt mogelijke oplossingen of alternatieven.

EUROPA

- Het Europees budget voor landbouw blijft gelijk.
- De overheid behoudt een overzicht over de invoer en kwaliteit van producten die concurreren met onze landbouwproducten, in het bijzonder met deze producten die zeer prijsgevoelig zijn.
- Wereldwijd blijft er ruimte voor een eigen landbouwbeleid, dat inzet op voldoende voedselzekerheid en inspeelt op eigen maatschappelijke verwachtingen.

EEN ECONOMISCHE SECTOR

Land- & Tuinbouw

VISIE van de LANDELIJKE BEWEGING

De voedingsketen is economisch een van de sterkste sectoren in het land. Wetmatigheden binnen deze keten maken het voor de individuele ondernemer (micro-economie) of de volledige keten (macro-economie) mogelijk om te functioneren. Ook in de toekomst bepalen deze omstandigheden de kansen voor welvaart.

Een ondernemer moeten kunnen opereren in een klimaat dat hem het recht geeft om zich te ontwikkelen: het recht om te boeren. Het is dan ook zeer belangrijk dat dit kader voorspelbaar is. Om het verschil tussen diverse bedrijfstypes en -specialisatie voldoende te kunnen inschatten is een goed inzicht in diverse bedrijfsaspecten van belang. Wij denken daarbij aan: o.a. aan bedrijfskennis, administratie, flexibele arbeidssystemen... De overheid dient het geheel aan uiteenlopende aspecten mee in overweging te nemen en zo nodig bij te sturen.

Vele agrarische ondernemers hebben de weg van de specialisatie gekozen. Hierdoor worden ze soms kwetsbaar als bedrijf of als schakel in de keten. De specialisatie leidt eveneens tot productie voor een internationale markt. Deze uitvoer brengt een meerwaarde voor de Vlaamse land- en tuinbouw zodat er meer toekomstperspectief ontwikkeld kan worden.

De Landelijke Beweging ondersteunt ten volle de mogelijkheid dat producenten zich verenigen in producentenorganisaties (PO's) of zich als volledige sector in de markt plaatsen via brancheorganisaties (BO's). Een vlotte opstart van deze organisaties is belangrijk om de voordelen ervan ten volle te kunnen benutten.

De LANDELIJKE BEWEGING vraagt

VLAANDEREN

- De overheid stimuleert bedrijfsleiders en zeker jonge starters om hun bedrijf aan te sturen en te beslissen over investeringen op basis van bedrijfseconomische cijfers.
- De mechanismen voor financiering en overnames worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld om jonge starters sterker te laten groeien.
- Bedrijven in specifieke locaties, zoals de stadsrand, krijgen van de overheid voldoende ondersteuning, maar ze biedt ook mogelijkheden aan bedrijven die op een kruispunt staan en omschakeling overwegen.
- Door de oprichting van PO's en BO's en hun werking te ondersteunen, versterkt de overheid de macht van de individuele producent tegenover de volgende schakels in de keten.
- De overheid ontwikkelt nieuwe financieringsinstrumenten gericht op landbouw en versterkt de bestaande instrumenten.

- De biologische land- en tuinbouw krijgt de nodige steun om te groeien in een tempo dat afgestemd is op de actuele vraag naar bioproducten.

BELGIË

- Het ketenoverleg heeft een verdere rol te spelen binnen het nieuwe Europese kader.
- De primaire sector kenmerkt zich door een grote transparantie en traceerbaarheid voor zijn producten. Als de andere operatoren in de keten naar eenzelfde transparantie streven, zal dat het vertrouwen tussen de schakels vergroten. Om dat te bereiken, werken de schakels verder interprofessionele akkoorden uit.
- Met een wettelijk kader maakt de overheid het mogelijk dat arbeidskrachten flexibel ingezet worden.

- Er komt een kader om de problemen die zich specifiek stellen bij de overname van grote bedrijven weg te werken.
- De controles in de slachthuizen en in de vleesverwerkende keten zijn op elkaar afgesteld.

EUROPA

- De overheid blijft streven naar administratieve vereenvoudiging in alle domeinen.
- Er wordt een kader uitgewerkt met maatregelen die land- en tuinbouwers weerbaarder maken tegen schommelende prijzen op de (wereld)markt en extreme weersomstandigheden die het gevolg zijn van de klimaatverandering.

EEN EXPORTPRODUCT

Land- & Tuinbouw

VISIE van de LANDELIJKE BEWEGING

Internationale handel is een onmisbaar sluitstuk om voedselzekerheid en gevarieerde voeding het jaar rond te garanderen voor een redelijke prijs. We pleiten voor eerlijke in plaats van louter vrije internationale handel, in beide richtingen. Hierbij kan de uitwisseling tussen boeren bijdragen tot de evolutie naar duurzame ondernemingslandbouw wereldwijd. De globalisering van de landbouw schept nieuwe uitdagingen. Innovatie en creativiteit zijn belangrijk om in te spelen op nieuwe consumptiepatronen en economische fluctuaties.

Bij het sluiten van handelsakkoorden is het belangrijk om sectoren niet te ontwrichten. Bovenop de specifieke belangen per land is er ook een cumulatief effect van de verschillende bilaterale akkoorden. Een barometer die de quota samenvoegt, kan de Europese belangen en kwetsbaarheden beter in kaart brengen. De uitvoer van België naar het Verenigd Koninkrijk is voor de hele agrofoodketen substantieel. De effecten van de brexit zijn nog onvoldoende bekend. Voor de Landelijke Beweging moet de bestaande handel verder verlopen met de minst mogelijke weerstand. Investerings in de logistiek en controles moeten de ontwikkelingen in de buurlanden volgen.

De Landelijke Beweging benadrukt de kracht van de export van onze Vlaamse land- en tuinbouw voor de hele agrovoedingsketen. Alleen regio's waar de volledige logistiek voor de productie van hoogwaardige eindproducten beschikbaar is, zullen de werkgelegenheid en de daaraan verbonden welvaart behouden. De coördinatie van de organismen die zich bezighouden met kwaliteit en labelling versterkt het imago van de land- en tuinbouwproducten. Specifieke exportlabels kunnen hierbij helpen.

Het openen van markten en het creëren van markttoegang vergen veel energie. In haar proactieve aanpak, samen met de sector, zet de overheid zich in om trends voor te zijn en de wisselende markten te bespelen. Voor de sierteelt is zeer specifieke aandacht nodig, als gevolg van de complexiteit van de soorten, de plaagorganismen en de handelsvoorwaarden. Een gelijk speelveld is belangrijk. Het is onaanvaardbaar dat voedingsmiddelen die niet voldoen aan sanitaire eisen die de EU aan haar eigen producenten oplegt nog steeds de EU kunnen binnenkomen. Maatregelen in verband met dierenwelzijn of antibioticaresistentie moeten opgenomen worden in de voorwaarden voor invoer naar de EU.

De LANDELIJKE BEWEGING vraagt

VLAANDEREN

- VLAM draagt kwaliteit en promotie hoog in het vaandel. De beschikbare promotiemiddelen worden gecoördineerd en versterkt.
- Flanders Investment and Trade (FIT) krijgt ondersteuning voor de volledige keten in nieuwe handelsoorden.
- Onderzoek en ontwikkeling van kwaliteitsprogramma's en logistieke uitdagingen wordt ondersteund.
- Labels en storytelling benadrukken de kwaliteit van onze producten en maken ze zichtbaar.

BELGIË

- Om een verdere groei van de uitvoer mogelijk te maken, neemt de overheid haar diplomatieke rol op in derde landen. Ze zet hierbij in op nieuwe markten en het wegwerken van marktbarrières.

EUROPA

- Vanuit Europa behoudt men het overzicht van (bilaterale) handelsakkoorden met gecumuleerde volumes.

- Landbouw en voedsel vormen geen pasmunt bij handelsakkoorden.
- De opgelegde normen en standaarden zijn dezelfde als die voor derde landen, inclusief de controle op deze afspraken.
- Bij de uitvoering van de brexit staat het behoud van een vlotte handel vanuit Vlaanderen met het Verenigd Koninkrijk voorop.
- Het label 'Europa' wordt uitgebouwd en als een kwaliteitslabel naar de hele wereld uitgedragen.
- De overheid verleent garanties voor wie wil exporteren naar nieuwe bestemmingen.
- Het handelsbeleid zet in op eerlijke handel in plaats van louter vrije internationale handel.

WERK & SOCIAAL BELEID

Land- & Tuinbouw

VISIE van de LANDELIJKE BEWEGING

Door de diversiteit van land- en tuinbouwbedrijven is de vraag naar arbeidskrachten zeer gevarieerd. Land- en tuinbouwers willen werknemers flexibel kunnen inzetten bij bijvoorbeeld drukke oogstwerkzaamheden. In een krappe arbeidsmarkt is het voor een sector met kleine marges en wisselende omstandigheden moeilijk om goede krachten aan te trekken. Om de aanvoer naar de andere schakels in de agrovoedingsketen te garanderen, moeten arbeidskrachten in de land- en tuinbouw ingezet kunnen worden in een kader dat aangepast is aan deze omstandigheden.

De Landelijke Beweging ziet nog een aantal belangrijke uitdagingen voor het sociaal statuut voor zelfstandigen. Specifiek vragen we aandacht voor het statuut van de (deeltijds) meewerkende echtgenotes. Doordat er in het zogenaamde maxistatuut geen degelijke overgangmaatregel is voor de leeftijdsgroep tussen 36 en 50 jaar, is de mogelijkheid om een carrière op te bouwen met recht op een minumpensioen voor hen niet gegarandeerd.

Migratie blijft een ander gevoelig punt in de beleidsvorming. Er is nood aan economische migratie in land- en tuinbouw. In de huidige krappe arbeidsmarkt is het moeilijk om kandidaten te vinden voor jobs voor laaggeschoolden. Deze jobs zijn bij uitstek geschikt voor mensen met een migratie-achtergrond, die vaak zonder een geschikt of erkend diploma in de EU-landen een job zoeken. Een verdere coördinatie bij het afstellen van de statuten voor tewerkstelling van vluchtelingen kan een win-winsituatie opleveren voor de overheid en de land- en tuinbouwsector.

Tot slot merken we dagelijks dat werkenden die ook thuis een belangrijk engagement opnemen in het kader van zorg voor een familielid of naaste, het vaak moeilijk krijgen. De combinatie van werk en mantelzorg is ontzettend waardevol maar niet altijd makkelijk, en stress en overbelasting liggen op de loer.

De LANDELIJKE BEWEGING vraagt

VLAANDEREN

- De VDAB heeft een voortrekkersrol in het op elkaar afstellen van aanbod en vraag naar arbeidskrachten. De land- en tuinbouw fungeert als een pilootsector voor het versterken van het binnenlands arbeidsaanbod.
- In die sectoren waar er een tekort is aan arbeidskrachten, kunnen werkgevers niet-EU-burgers op een vlotte manier tewerkstellen, zonder zware voorafgaande procedures.

BELGIË

- De solidariteit in het sociaal statuut blijft behouden en wordt versterkt. De drempels waarop de sociale bijdragen berekend worden, verhogen niet.
- Zelfstandigen die arbeidsongeschikt worden, bijvoorbeeld door ziekte of een ongeval, hebben een voldoende hoog gewaarborgd inkomen.
- Via een specifiek statuut bouwen deeltijds buitenshuis werkende partners van land- of tuinbouwers pensioenrechten op voor de arbeid die zij op het bedrijf verrichten.
- Het statuut van de meewerkende echtgenoot wordt aangepast en er is een overgangmaatregel zodat ook zij pensioenrechten kunnen opbouwen
- Zelfstandigen hebben een outplacementbegeleiding door overbruggingsuitkeringen die meer activerend werken.

- Zelfstandigen kunnen een hoger percentage van hun netto-inkomen storten in het VAPZ (vrij aanvullend pensioen zelfstandigen).
- De loonkosten, zeker voor laaggeschoolde arbeidskrachten, dalen verder in de komende jaren.
- Regels voor kleine familiale ondernemingen vereenvoudigen, zoals de reglementering op deeltijdse arbeid, de codex voor welzijn op het werk en het arbeidsreglement.
- Startende ondernemingen krijgen de eerste twee jaar gratis een sociale audit via de werkgeversfederaties.
- Bij een controle van startende ondernemingen treden de sociale inspectiediensten begeleidend op, behalve bij zware inbreuken.
- Meerdere zelfstandige werkgevers kunnen samen iemand aanwerven via een werkgeversgroepering.
- Het onbelast bijverdienen wordt herbekeken omdat het vrijwilligerswerk dreigt te verglijden in een vorm van betaalde activiteit en omdat deze maatregel leidt tot oneerlijke concurrentie.
- De overheid maakt werk van maatregelen in het kader van een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid.

TOEKOMST VOOR JONGEREN IN DE LAND- EN TUINBOUW

Land- & Tuinbouw

VISIE van de LANDELIJKE BEWEGING

De land- en tuinbouwsector vergrijsd met rasse schreden. De generatiewissel verdient daarom voor de Landelijke Beweging een centrale plaats in het beleid op alle niveaus. De overheid kan de continuïteit van de land- en tuinbouw verzekeren door de focus te leggen op jonge, startende boeren. Het voortbestaan van de land- en tuinbouw hangt af van de instroom van jonge land- en tuinbouwers de komende jaren. Jaarlijks stoppen heel wat landbouwers, maar slechts zo'n 150 jonge boeren starten, waardoor de landbouwpopulatie sterk zal dalen. Vooral de kapitaalintensiteit, arbeidsintensiteit, het risico en het lage rendement vormen voor de Landelijke Beweging drempels die verlaagd moeten worden.

Starters krijgen niet gemakkelijk toegang tot de productiefactoren grond en kapitaal. Het is de Landelijke Beweging een doorn in het oog dat pensioenboeren via het GLB gesteund worden, waardoor bijvoorbeeld hun grond moeilijk ter beschikking komt van jongeren.

De Landelijke Beweging vraagt maatregelen om de generatiewissel te ondersteunen, waarbij de focus ligt op jongeren en starters, aangezien zij de duurzaamste investering zijn en ze als gevolg van hun leeftijd een beperkte financiële buffer hebben. Het is daarbij belangrijk dat jongeren die professioneel starten dezelfde kansen krijgen, ongeacht de bedrijfsvorm.

De Landelijke Beweging stelt vast dat het verkrijgen van vergunningen veel tijd en geld kost en dat het moeilijke proces de starters ontmoedigt. Voor een degelijk overnamebeleid is een soepele, maar realistische aanpak noodzakelijk.

Om de generatiewissel mogelijk te maken moeten complementaire maatregelen voor overlaters en overnemers geïmplementeerd of versterkt worden.

De LANDELIJKE BEWEGING vraagt

VLAANDEREN

- De jongerentoets geeft aan welke elementen in de bestaande of te implementeren wet- en regelgeving tegemoetkomen aan de noden van jonge en startende ondernemers. Hij geeft ook aan welke maatregelen een negatief effect hebben op de generatiewissel.
- Wetgevende en fiscale initiatieven stimuleren landeigenaars om aan (jonge) boeren te verpachten.
- Pensioenboeren komen niet meer in aanmerking voor steun uit het gemeenschappelijk landbouwbeleid.
- De overheid versterkt haar ondersteunende beleid voor jongeren in het VLIF.
- Via nieuwe financieringstools en -mogelijkheden kunnen jongeren op een soepelere manier de nodige middelen verwerven.
- Er is aandacht voor jongeren, dikwijls van buiten de sector, die willen starten met nieuwe vormen van land- en tuinbouw.
- Vlaanderen implementeert de jongerenmaatregelen in het GLB.
- De overheid monitort de generatiewissel en het aantal land- en tuinbouwers en brengt er jaarlijks een rapport over uit.

- De overheid trekt voldoende middelen uit voor naschoolse vorming voor jonge overnemers en stimuleert internationale stagekansen voor jongeren.

EUROPA

- De jongerentoets geeft aan welke elementen in de bestaande of te implementeren wet- en regelgeving tegemoetkomen aan de noden van jonge en startende ondernemers. Hij geeft ook aan welke maatregelen een negatief effect hebben op de generatiewissel.
- De overheid verfijnt de definitie van een professionele land- en tuinbouwer in het kader van de implementatie van het GLB.

BLIJE DIEREN, BLIJE BOER

Land- & Tuinbouw

VISIE van de LANDELIJKE BEWEGING

DIERENWELZIJN

De dierlijke sector is zich bewust van de maatschappelijke gevoeligheid rond dierenwelzijn. De Landelijke Beweging vraagt hier naar een degelijke omkadering, met voldoende rechtszekerheid.

Door de verantwoording naar aanleiding van een aantal beelden, die soms uit hun verband gerukt waren, riskeert het beleid steekvlamwetgeving uit te vaardigen die onvoldoende rekening houdt met de realiteit. Zo is er geen concreet kader met duidelijke checklisten voor controles op dierenwelzijn en zijn er te weinig degelijk opgeleide controleurs en inspecteurs. Discussies over de verdeling van de bevoegdheid inzake vaststellingen in het kader van dierenwelzijn werken de geloofwaardigheid tegen. Voor de Landelijke Beweging is het van belang dat ook deze lacunes aangepakt worden.

De sector zelf zet zich eveneens in om alle veehouders nog meer te sensibiliseren en hen te motiveren om de wetgeving te respecteren. Dit mag niet tot gevolg hebben dat van de producent meer verwacht wordt dan de wet oplegt (no gold plating) of dat de

concurrentiepositie van onze producenten tegenover het buitenland verstoord wordt.

DIERENGEZONDHEID

De beste bestrijding van dierziekten is preventie en de voorbije decennia werd er steeds beter preventief gewerkt. De voorziene middelen kunnen verder aangewend worden voor monitoring en vaccinaties. Op dit vlak is nog meer onderzoek nodig. Veehouders moeten ondersteund worden om het gebruik van antimicrobiële middelen nog meer te beperken, binnen een realistisch kader. Daarnaast is waakzaamheid nodig voor uitdagingen zoals nieuwe of opnieuw opkomende dierziekten (bv. Afrikaanse varkenspest) en atypische bewegingen van virussen en bacteriën.

De grootste uitdaging is waarschijnlijk de strijd tegen antimicrobiële resistentie. De veehouderij heeft de voorbije jaren al grote stappen voorwaarts gezet. Antibiotica blijven een nuttig instrument om dieren te behandelen. Begeleiding bij een oordeelkundig gebruik van antibiotica is dan ook belangrijk.

De LANDELIJKE BEWEGING vraagt

VLAANDEREN

- Doordat de aanpak van dierenwelzijn gecoördineerd verloopt met het federale niveau, is er eenduidige communicatie en rechtszekerheid.
- De inspectiediensten voor dierenwelzijn zijn voldoende opgeleid. Ze communiceren op basis van duidelijke checklisten en verwachtingen.
- We blijven waakzaam rond de insleep van ziekten die wettelijk bestreden worden (vogelgriep, Afrikaanse varkenspest) of een grote economische impact kunnen hebben (BVD, Aujesky ...).
- De overheid ondersteunt sensibilisering en begeleiding in het kader van goede praktijken in de veehouderij. De dierenwelzijnsapp en de actie 'Blijje dieren, blijje boer' zijn hierin belangrijke hulpmiddelen.
- Blijven investeren en een verhoogde waakzaamheid zijn de beste preventie tegen dierziekten die via wilde dieren verspreid kunnen worden.
- Vlaamse wetgeving gaat niet verder dan internationale of Europese afspraken (no gold plating).

BELGIË

- De regio's coördineren de bestrijding van dierziekten. Ze implementeren hiervoor simulatieoefeningen en draaiboeken.
- Het diergeneesmiddelengebruik wordt op een pragmatische wijze opgevolgd.
- De uitstekende resultaten van de primaire sector bij het FAVV worden gevaloriseerd bij het aanboren van exportmarkten.
- De bestaande wetgeving krijgt regelmatig een update in functie van de evolutie binnen de sectoren.
- Veehouders geconfronteerd met inbeslagnames kunnen hun dossier beter opvolgen.
- Het diergeneesmiddelenbeleid wordt uitgewerkt op maat van de veehouder.
- Een goede traceerbaarheid blijft essentieel maar wel met voldoende realisme.

EUROPA

- Integratie van dierenwelzijn en diergeneesmiddelengebruik in bilaterale en multilaterale handelsakkoorden creëert een gelijk speelveld voor alle betrokken partijen.
- Nieuwe regels worden slechts ingevoerd nadat de handhaving van bestaande regels gecoördineerd en geëvalueerd werd.
- Via veredelingsprogramma's, nieuwe technieken, beste praktijken en nieuwe verdienmodellen wordt gestreefd naar innovatie op het vlak van dierziektebestrijding en -preventie.

MEER DAN VOEDSELDPRODUCENT

Land- & Tuinbouw

VISIE van de LANDELIJKE BEWEGING

De Landelijke Beweging beschouwt de verdere differentiatie binnen de land- en tuinbouw als een verrijking voor de sector. Belangrijk daarbij is dat bedrijfsleiders zelf kunnen bepalen welke richting ze met hun bedrijf willen uitgaan, steeds rekening houdend met de economische meerwaarde van hun beslissing. Nieuwe vormen van landbouw moeten daarbij voldoende kansen krijgen. In deze differentiatie zien we ook kansen voor het vervullen van een aantal maatschappelijke opdrachten, zoals zorg, educatie, natuur- en landschapsbeheer.

Voor de Landelijke Beweging vormen alle initiatieven die de consument of de burger in nauwer contact brengen met de eigenheid van de landbouwsector een meerwaarde. Ze vergroten de waardering voor het werk van boer en tuinder, boerin en tuinderster.

Via diverse eigen initiatieven (Steunpunt Korte Keten, Innovatie-steunpunt, Groene Zorg, Plattelandsklassen, Eco²) wil de Landelijke Beweging verbredingsactiviteiten verder ondersteunen. Hierbij gaat ook aandacht naar samenwerkingsmodellen.

De LANDELIJKE BEWEGING vraagt

VLAANDEREN

- Om nieuwe initiatieven op bestaande of nieuwe bedrijven kansen te geven, krijgen de bedrijfsleiders ondersteuning, zowel binnen het vergunningenbeleid als administratief. Er is ook oog voor hun bedrijfszekerheid.
- De overheid stelt gepaste stimulerende instrumenten ter beschikking om innoverende initiatieven te ondersteunen.
- Een aangepaste VLIF-reglementering is afgestemd op de investeringsnoden van verbrede activiteiten en nieuwe boeren.
- Het Steunpunt Korte Keten wordt erkend en ondersteund als centrale adviesverlener voor alles wat met de korte keten te maken heeft.
- Plattelandsklassen krijgen verder voldoende ondersteuning bij het stimuleren van plattelandseducatie.
- De belangrijke sociale functie die zorgboeren op zich nemen, krijgt de nodige ondersteuning en erkenning, inclusief een gepaste verloning.
- Bij de uitwerking van GLB op Vlaams niveau wordt het in het

kader van de beheerovereenkomsten mogelijk dat ook een groep landbouwers samen overeenkomsten kan sluiten.

- In het kader van het vernieuwde Natuurdecreet krijgen ook landbouwers een plaats als volwaardige natuurbeheerders.
- In het kader van het Vlaams Plattelandsbeleid binnen PDPO gaat voldoende aandacht naar projecten die uiteenlopende initiatieven in het kader van verbreding op land- en tuinbouwbedrijven initiëren of ondersteunen.
- Stimulerende, vrijwillige instrumenten (zoals beheerovereenkomsten) en een correcte vergoeding voor diensten die land- en tuinbouwers leveren maar die niet door de markt vergoed worden, creëren win-winsituaties voor burger en boer.
- Nieuwe wetgeving met betrekking tot diverse transitieprocessen wordt voldoende getoetst aan de specifieke situatie van de land- en tuinbouw.
- Binnen land- en tuinbouwonderwijs en naschoolse vorming krijgen nieuwe vormen van landbouw voldoende aandacht.

BELGIË

- Federale regelgeving (o.a. in het kader van btw, voedselveiligheid, tewerkstelling...) houdt rekening met de specificiteit van verbreding op landbouwbedrijven.
- Initiatiefnemers hebben een duidelijk zicht op de uiteenlopende wettelijke bepalingen.

EUROPA

- Het GLB 2020 houdt voldoende rekening met de groeiende diversiteit binnen de sector. De diverse maatschappelijke opdrachten die de sector op zich neemt krijgen een degelijke verloning.
- Binnen het GLB 2020 krijgen vormen van samenwerking tussen landbouwers in het kader van natuur- en landschapsbeheer voldoende aandacht.
- Binnen PDPO krijgen verbredingsinitiatieven vanuit de sector en individuele bedrijven voldoende mogelijkheden tot ondersteuning.

